

EL LLENGUATGE

**Apòstrof
i cometes**

Certs recursos tipogràfics de que disposem habitualment, com és ara, d'entre els més usuals, la lletra anomenada cursiva i les cometes, que ens ajuden a completar i arrodonir l'expressió dels nostres pensaments i de les nostres idees per mitjà dels textos, són uns auxiliars valuosíssims que ens permeten d'introduir-hi matisos i distincions. Usats sense obeir a cap criteri, és clar, no són sinó un element pertorbador de la claredat i de l'eficàcia del text. Però com que aquests recursos tipogràfics són al capdavant limitats, no és gens estrany que siguin sovint utilitzats amb finalitats diferents. Podem escriure, per exemple, «elogi», tal com acabem de fer, és a dir, entre cometes, tant en el cas en que volem indicar que es tracta d'un elogi molt dubtós, que més aviat és qüestió d'una crítica dissimulada, com en el cas en què ens interessem per aquella paraula com a matèria lingüística o gramatical, és a dir, amb el propòsit de comentar-ne l'ortografia, l'etimologia, etc.

El fet que hom hagi decidit d'escriure un mot entre cometes originalment, sembla, algunes vacil·lacions quant a l'ús de l'apòstrof (en les partícules precedents que l'admetin). Cal convenir que si bé les normes de l'ús de l'apòstrof són ben clares i establertes, i hom les pot llegir a qualsevol manual, en alguns casos especials — per exemple, en casos de sigles i certs noms propis — hi ha encara criteris poc ben definits. Però segons el nostre modest parer, que no l'othom, certament, comparteix; en el cas que hem plantejat no hi hauria d'haver vacil·lació: si un mot és usat irònicament, amb clares reserves, fins i tot amb el valor d'un antònim, i per això l'escrivim entre cometes, l'ús de l'apòstrof ha d'ésser el normal: *Era digne d'«elogi»*. Però si un mot s'usa com a forma lingüística, és a dir, no com a significat sinó com a significant, davant seu no s'ha d'apostrofar cap dels mots que habitualment s'apostrofen: *Aquell mot semblava un derivat de «elogi»*. Observem que hi ha qui ho fa sistemàticament a la inversa. Per això hem dit que el nostre criteri no és compartit. Però sembla enraonat, en l'ús de l'apòstrof, prescindir del significat i, en canvi, donar més relleu a una forma quan és un mer significant aïllant-la dels mots precedents, tal com, d'altra banda, va fer sempre Fabra sense cap vacil·lació.